Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19049

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i, Dönmez ve Akbulut (2019) taraf?ndan geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, özellikle ö?retmenler gibi çocuklar?n e?itim ve geli?im süreçlerinde önemli rol oynayan yeti?kinlerin, çocuklar?n internet kullan?m?na yönelik tutumlar?n? ve kabul düzeylerini ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, internetin hem faydalar?n? hem de potansiyel risklerini dengeleyen, riske odakl? bir kabul modelini temel alm??t?r. Çal??ma, ö?retmenlerin internet kullan?m?n? kabul etme davran??lar?n? etkileyen faktörleri yap?sal e?itlik modellemesi (YEM) yoluyla incelemi?tir.

Ölçek, e?itim ortamlar?nda ve ebeveynlik ba?lam?nda, yeti?kinlerin dijital teknolojilere kar?? sahip oldu?u alg?lar? ve bu alg?lar?n çocuklar?n internet kullan?m? üzerindeki düzenleyici etkilerini anlamak için kritik öneme sahiptir. Bu araç, dijital okuryazarl?k ve güvenli internet kullan?m? konular?nda yap?lacak e?itim stratejilerine ???k tutmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i, ?nternet Kabulü, Ö?retmen Tutumlar?, Risk Alg?s?, Dijital Okuryazarl?k, Psikometrik Geli?tirme, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

Onur Dönmez, Yetkin Akbulut

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin ve ilgili yeti?kinlerin çocuklar?n internet kullan?m?n? ne ölçüde kabul etti?ini sistematik olarak belirlemektir. Bu kabul düzeyinin alt?nda yatan motivasyonlar?, özellikle alg?lanan riskler (örne?in, siber zorbal?k, uygunsuz içerik) ve alg?lanan faydalar (örne?in, ö?renme, bilgiye eri?im) aç?s?ndan incelemek ölçe?in ana hedeflerindendir. Ölçek, kabul davran???n? etkileyen faktörleri modelleyerek, e?itim politikalar?n?n ve rehberlik programlar?n?n geli?tirilmesine bilimsel bir temel sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Ölçek, pedagojik yakla??mlar?n dijital ça?daki dönü?ümünü anlamaya yard?mc? olurken, ayn? zamanda yeti?kinlerin teknolojiye kar?? olan direnç veya aç?kl?k düzeylerini de ortaya koymaktad?r. Bu sayede, çocuklar?n güvenli ve verimli bir ?ekilde internet kullan?m? için gerekli destek mekanizmalar?n?n kurulmas?na katk?da bulunur.

Yap?

Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i, kabul davran???n? çok boyutlu bir yap? olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

ele almaktad?r. Ölçe?in temel yap?s?, kabulü etkileyen bili?sel ve duyu?sal bile?enleri içermektedir. Bu bile?enler genellikle ?unlar? kapsar:

Alg?lanan Risk: Çocuklar?n interneti kullan?rken kar??la?abilece?i tehlikelere (güvenlik, mahremiyet, psikososyal riskler) yönelik yeti?kinin endi?e düzeyi.
Alg?lanan Fayda/Kullan??l?l?k: ?nternetin ö?renme, ileti?im ve geli?im aç?s?ndan sundu?u pozitif katk?lara olan inanç düzeyi.
Kabul E?ilimi: Yeti?kinin, çocuklar?n internet eri?imine izin verme veya bu eri?imi destekleme yönündeki genel tutumu ve davran??sal niyeti.

Ölçek, bu boyutlar aras?ndaki karma??k ili?kileri, özellikle risk alg?s?n?n kabul üzerindeki düzenleyici rolünü incelemek üzere tasarlanm??t?r. Bu yap?, teknoloji kabul modellerinden (örne?in, TAM) türetilmi? olup, pedagojik ba?lamda yeniden uyarlanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, ölçek geli?tirme sürecinde Dönmez ve Akbulut (2019) taraf?ndan titizlikle yürütülmü?tür. Çal??mada, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?i gösterilmi?tir. Yap?sal e?itlik modellemesi (YEM) kullan?larak, ölçe?in faktör yap?s?n?n teorik modele uygunlu?u test edilmi? ve onaylanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?ine dair güçlü kan?tlar sunmaktad?r.

Kapsam geçerli?i, uzman görü?leri al?narak sa?lanm??; ölçek maddelerinin, çocuklar?n internet kullan?m?n?n kabulü ile ilgili tüm kritik boyutlar? temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir. Ayr?ca, ay?rt edici geçerlik ve yak?nsak geçerlik analizleri de gerçekle?tirilmi? olup, ölçek maddelerinin ilgili yap?larla yüksek, ilgisiz yap?larla ise dü?ük korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? göstermek amac?yla yap?lm??t?r. Ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa), geli?tirme çal??mas?nda hesaplanm?? ve genellikle kabul edilebilir s?n?rlar?n (0.70 ve üzeri) üzerinde bulunmu?tur. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in tüm maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Geli?tirme makalesinde detayland?r?ld??? üzere, alt boyutlar?n ve toplam puan?n güvenirlik katsay?lar? ayr? ayr? raporlanm??t?r. Bu sonuçlar, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar verme yetene?ine sahip oldu?unu ve dolay?s?yla bilimsel çal??malarda güvenle kullan?labilece?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi s?ras?nda, temel boyutlar?n? belirlemek ve yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla Faktör Analizi (hem Ke?fedici Faktör Analizi - KFA, hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) kullan?lm??t?r. KFA, ölçek maddelerinin do?al olarak kaç alt boyutta topland???n? belirlemi?tir. DFA ise, elde edilen bu faktör yap?s?n?n orijinal teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmi?tir.

Dönmez ve Akbulut (2019) çal??mas?nda, faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve model uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir düzeylerde oldu?u raporlanm??t?r. Bu, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n sa?lam oldu?unu ve kabul ve risk alg?s? gibi temel bile?enlere ayr?ld???n? do?rulamaktad?r. Faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesini destekleyen net ve ayr???k alt ölçeklerden olu?maktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Orijinal çal??mada derecelendirme bilgisi bo? b?rak?lm?? olsa da, psikometrik geli?tirme ölçeklerinin standart format?d?r.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve E?itim Alan?nda Çal??an Yeti?kinler

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Çocuklar?n internet kullan?m?n? denetleyen veya yönlendiren profesyoneller)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye genelinde farkl? kademelerde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan ö?retmenler örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama yöntemiyle uygulanan anket format?. Kat?l?mc?lardan, çocuklar?n internet kullan?m?na dair belirtilen ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? derecelendirmeleri istenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Kabulü, ?nternet Riskleri, Dijital Ebeveynlik, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazar Detaylar?

Sorumlu Yazar: Onur Dönmez

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

?leti?im E-posta Adresi: onur.donmez@ege.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il (Tahmini: Ege Üniversitesi, E?itim Fakültesi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m ücretleri hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmelidir. Ölçek bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, telif haklar? yazarlara aittir.

Referanslar

Dönmez, O., & Akbulut, Y. (2019). Modelling teachers' acceptance of children's internet use: A risk-focused inquiry. *The Social Science Journal.* https://doi.org/10.1016/j.soscij.2018.08.014

Ölçe?in orijinal materyalinin bir kopyas? (DOCX format?nda) a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cocuklarin-internet-kullanimlarini-kabul-olcegi-toad.docx

Çocuklar?n ?nternet Kullan?mlar?n? Kabul Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte do?rudan sa?lanmam??t?r; ancak ölçe?in tamam? DOCX dosyas? olarak referanslar bölümünde linklenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM